



Tvt-opetuskäyttö ja laatutyö korkeakouluissa

Matti Lappalainen

Op.keh.pääll.

TY

KORKEAKOULUTUKSEN LAADUNVARMISTUS

- Mikä takaa yliopistotutkinnon korkean laadun?
 - » nykytilanne: perinne (v:sta 1640)
 - › valtion yliopistot vakaita
 - » muodollista arviointia ollut pitkään
 - › yliopistokohtaiset arvioinnit
 - › tieteenala-arvioinnit
 - › teema-arvioinnit (esim. ohjauksen arviointi, valintakoejärjestelyjen arviointi)

UUSI TILANNE: LAATUPUHE EI NOUSE TYHJÄSTÄ

Arviointi keinona osoittaa oma arvo toisillekin!

Korkeakoululaitoksen sisällä:

- amk-sektorin synnyn myötä tapahtuva kilpailu opiskelijoista
- kaksivaiheinen tutkinto: joustava mahdollisuus vaihtaa yliopistoa -> kilpailu maisterivaiheessa

Suomalaisessa yhteiskunnassa

- julkinen valta: yhä kiinnostuneempi panoksillaan tuotettujen suoritteiden (tutkimus, tutkinnot, yhteiskunnalliset palvelut) määrästä ja laadusta

Euroopassa

- Eurooppa maailman johtavaksi korkeakoulutusalueeksi!
- Liikkuvuus edellyttää tietoa toisten toiminnan laadusta

Eurooppalainen tutkinnonuudistus ja korkeakoulutuksen laadunvarmistus

- Eurooppa: ministerit Berliinissä

Suomi: OPM

Yliopistot: Laaturyhmä

Tiedekunnat

Laitokset

Oppiaineet



“Euroopan korkeakoulualueen toteuttaminen”:

*Korkeakoulutuksesta vastaavien ministereiden konferenssi
19.9.2003 Berliini (Julkilausuma)*

- korkeakoulutuksen laatu Euroopan korkeakoulualueen perustamisen ydinkysymys
- keskeistä laadunvarmistamisen kehittäminen korkeakoulujen, kansallisella ja Euroopan tasolla.
- yhteisten laadunvarmistuksen kriteerien ja metodologioiden kehittäminen

- korkeakoulujen autonomian periaatteen mukaisesti päävastuu korkeakoulutuksen laadunvarmistuksesta kuuluu kullekin korkeakoululle itselleen osana kansallista laatujärjestelmää.



Vuonna 2005 kansallisiin laadunvarmistamisjärjestelmiin tulisi kuulua:

- koulutusohjelmien tai korkeakoulujen arviointi, mukaan lukien sisäinen arviointi, ulkoinen arviointi, opiskelijoiden osallistuminen arviointiin sekä tulosten julkistaminen
- akkreditaatio-, sertifiointi- tai muu vastaava järjestelmä
- osallistuminen kansainväliseen toimintaan, yhteistyöhön ja verkostoihin.
- eri asianosaisten elinten ja laitosten välinen vastuunjako

Eurooppalaisten korkeakoulutuksen arviointiorganisaatioiden yhteistyönä kehitettävä

- yhteiset laadunvarmistamisen standardit,
- toimintamenetelmät ja ohjeistot,
- etsittävä keinoja riittävän vertaisarviointi-
järjestelmän varmistamiseksi laatu järjestelmissä
ja/tai akkreditaatiovirastossa tai -elimissä sekä
- raportoitava seurantaryhmän kautta ministereille
vuonna 2005

KANSALLINEN TULKINTA: OPM:n työryhmän suositukset

- I. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut kehittävät laadunvarmistusjärjestelmät, jotka kattavat korkeakoulun koko toiminnan.

Laadunvarmistusjärjestelmien tulee

- a) täyttää Euroopan korkeakoulutusalueen kehitymässä olevat laadunvarmistuskriteerit,
- b) olla osa toiminnan ohjaus- ja johtamisjärjestelmää,

OPM (2)

- c) kattaa korkeakoulun koko toiminta (opetus, tutkimus, hallinto, tukipalvelut),
- d) nivoutua osaksi korkeakoulun normaalia toimintaa,
- e) olla jatkuvia,
- f) olla dokumentoituja ja
- g) mahdollistaa kaikkien korkeakouluyhteisön jäsenten osallistuminen laatutyöhön.

Korkeakouluilla on päävastuu järjestämänsä koulutuksen kehittamisestä ja sen

OPM (3)

2. Otetaan käyttöön yliopistojen ja amk:jen laadunvarmistusjärjestelmien arviointi eli auditointi. Auditoinnin suunnittelu- ja pilottivaihe toteutetaan vuosina 2004–2005 KKA:n ja korkeakoulujen yhteistyönä. Tavoitteena on, että auditointi toteutetaan määrävuosin (esimerkiksi 5–6 vuoden välein) ja että kaikkien korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmät on auditoitu kertaalleen vuoteen 2010 mennessä.

OPM (4)

3. Opm kehittää menetelmät ja kriteerit päätöksille uuden koulutuksen aloittamisesta, koulutuksen lakkauttamisesta ja olemassa olevan koulutuksen arvioimisesta erityistapauksissa.

CASE: TURUN YLIOPISTO

■ kansainvälinen taso:

- » osallistuminen kv-järjestöjen arviointihankkeisiin yliopistotutkintojen laadunvarmistus- ja akkreditointijärjestelmien kehittämiseksi
- » Coimbra-ryhmän e-Learning-hanke VICTORIOUS (Virtual Curricula Through Reliable InterOperating University Systems) käynnistyi 1/05

TY:n tulkintaa: kansallinen taso:

- » osallistuminen arviointineuvoston hankkeisiin, jotka antavat opetuksen kehittämistä tukevaa benchmarking-tietoa
- » pyritään monialaisten yliopistojen kanssa sopimaan käytäntöjä, joilla verrataan esim. opetussuunnitelmia, opetusmenetelmiä ja opintosuoritusten tasoa
- » Esim: Talven aikana valmistuu KKA:n rahoittama raportti opetussuunnitelmien laatimisprosesseista

TY: yliopistotaso

- » Keskeinen lähestymistapa olemassaolevien käytäntöjen dokumentointi: mm. hiljainen tieto talteen ennen eläkepommia
- » Kuvausrunko opetusta koskevista kysymyksistä laadittu v. 2004
 - › 4-sivuinen kuvauslista
 - › mm. opetustyön johtaminen, henkilöstö ja sen kehittäminen, opiskelijoiden ohjaus, oppimistavoitteiden saavuttamisen seurantamekanismit
 - › Verkko-opetusta koskevia erityisiä kysymyksiä ei yleisessä kuvausrungossa (ainakaan vielä) ole, vaan sitä tarkastellaan kuten muutakin opetusta
 - › yksiköt voivat kuitenkin kiinnittää huomiota myös tähän
- » Pilotointi käynnissä v. lukuvuonna 2004 – 2005
- » Koko yliopiston kattavaksi syksyllä 2005
- » Tavoitteena ”laatukäsikirjat” joissa yksikkö kuvaa menettelytapansa

Laitokset ja oppiaineet

- em. käytäntöjen dokumentointi
- palautetiedon välitön hyödyntäminen jopa käynnissä olevaan opetukseen
- epämuodollinen vertaisarviointi
- suunnitelmissa opintosuoritusten tasovertailut lähitieteiden välillä ja samalla tieteenalalla eri yliopistojen kesken

TURUN YLIOPISTOSSA KESKEISTÄ

- näkyväksi tekemistä = dokumentointia
- sen kautta vähittäistä parantamista

JATKOSSA KRIITTISEN TÄRKEÄÄ:

- opetuksen (myös virtuaaliopetuksen!) ja oppimisen laatutyö osa yliopiston arkea, ei oma erillinen maailmansa
- arviointi erityisesti kehittämisen väline: kerättävän tiedon hyödyntäminen!
- arviointiparadigman muutos: tulosvastuullisuus nousemassa kehittämisen rinnalle (vai onko?)
- kehittämistyössä mukana olevilla tärkeä rooli tulevien käytäntöjen luojina
- yhteistyö ja kokemusten vaihto: mm. Vopla- (HY, KY, LTY) ja e-Quality (Suomesta mukana TaY) –hankkeet

JA KENTIES VIELÄ TÄRKEÄMPÄÄ

- Oppiminen on
 - » konstruktivistista
 - » itseohjautuvaa
 - » tavoitteisiin suuntautuvaa
 - » tilanteisiin kytkeytyvää ja
 - » yhteistoiminnallista

Virtuaaliympäristöjen tulisi tukea tällaista toimintaa ja opiskelijoiden tekemistä, jotta oppiminen olisi laadukasta!

Linkkejä:

- Korkeakoulujen arviointineuvosto: <http://www.kka.fi/>
- Berliinin julistus:
http://www.minedu.fi/opm/koulutus/yliopistokoulutus/bologna/berliini_nkommunikea.pdf
- OPM:n työryhmämuistio Korkeakoulutuksen laadunvarmistus:
<http://www.minedu.fi/julkaisut/koulutus/2004/tr06/tr06.pdf>
- Julkisten verkkopalveluiden laadun kehittäminen ja arviointi:
<http://www.laatuaverkkoon.fi/laatuaverkkoon/>
- Verkko-opetuksen laadunhallinta ja laatupalvelu (Vopla):
<http://www.helsinki.fi/vopla/>
- E-Quality (TaY)